

[Gade].

fundamentale problemer i dansk landbrug ikke er løst, de er højst skubbet forud.

Hvad er så de fundamentale problemer i dansk landbrug?

For det første finansieringsproblemet. Det er et spørgsmål om nyetablering, det er et spørgsmål om refinansiering og gældsombytning for store grupper af effektive unge landmænd, som nu i mange år har kørt på kanten af tvangsauktion. Det er altså finansieringsproblemet, der er det ene hovedproblem.

Det andet hovedproblem er strukturproblemerne i landbruget, det, at udviklingen presser i retning af en industrialisering af hele landbrugsproduktionen med mange ulemper til følge, et problem, som man i landbruget i dag har taget op ved diskussioner indbyrdes, som har fået husmandsforeningerne til at diskutere meget seriøst alvorlige indgreb for at sikre, at strukturudviklingen ikke vokser os over hovedet og giver en helt skæv udvikling i forhold til det, vi i hvert fald har troet var ønsket hos flertallet herinde og i den danske befolkning.

Det tredje hovedproblem er de miljøproblemer, som er knyttet til landbruget – miljøproblemer i bred forstand.

I det forslag, som SF har fremsat, er det de to første hovedproblemer, vi har set på. Det tredje hovedproblem, omkring miljøet, vil vi udmønte i et selvstændigt forslag, men jeg vil godt sige, at løsningen omkring finansiering, omkring struktur, har jo også noget med disse alvorlige miljøproblemer at gøre. Det er spørgsmålet om, at vi presser vores produktion for hårdt. Det er spørgsmålet om, at vi presser vores jord, at vi har problemer med nitratforurening, som er et aktuelt problem, med anden forurening, med sprøjtemidler på jorden, at vi presser vores animalske produktion for hårdt, men jeg skal ikke klandre de landmænd, som er nødt til at gøre det. Det har jo noget at gøre med, at de er presset af de to ovennævnte problemer, finansieringsproblemet og strukturproblemet.

Hvad har så været regeringens politik vedrørende de to ting? Det har set med mine øjne været de kortsigtede løsninger og så forventningen, som hr. Øllgaard så smukt illustrerer her, forventningen om en generel forbedring for dansk erhvervsliv. Her vil jeg sige, at det er glædeligt, at vi har fået et rentefald, men jeg synes, hr. Øllgaard springer

elegant over et problem, der hedder realrenten. Det er dog en vigtig ting. Specielt i en situation, hvor landbruget må forvente, at prisstigningerne bliver mindre end inflationen, må man nok sige, at realrenten vel er det vigtigste. Det, der interesserer en landmand, der skal investere, må vel være, hvad den reelle rente er, og ikke, hvor meget den nominelle rente er gået ned.

Det andet, jeg vil sige, er, at for SF er det et klart udgangspunkt, at landbrugsproduktion i forhold til anden produktion vil kræve et særligt renteniveau, særlige foranstaltninger, knyttet til den kendsgerning, at kapitalomsætningen er langsommere end i f.eks. industrien.

Regeringens politik har altså været at lade problemerne være uløste. Derfor vores forslag om en landbrugsreform, om opbygningen af en jordbrugerfond, der låner ud til nyetablering, til driftsudvidelser og til refinansiering for de mange kriseramte. Vi forestiller os det bygget op omkring amtsfonde. Vi forestiller os, at det er vigtigt, at de mennesker, der arbejder i landbrugsproduktionen, har et direkte valg til disse ledelser af amtsfondene. Vi lægger vægt på det i denne opbygning, som vi lægger vægt på det i parallelle tanker, vi har om virksomhedsdemokrati i andre dele af erhvervslivet. Vi synes, det er vigtigt, at disse amtsfonde kan bruges til at eksperimentere med nye driftsformer, og vi synes, det er vigtigt, at selve fondsopbygningen også kan benyttes til at fremme oprettelsen af andelsbrug.

Og andelsbrugene er den anden del af vores forslag. Vi føler, at tiden er inde nu til at støtte, men især til at give lige vilkår for andelsejede brug og selvejede brug. Det kan være andelsforeninger, andelsbrug og produktionskollektiver.

Og jeg skal så sige til landbrugsministeren, der sagde, at han ingen argumenter kunne finde for det, at jeg for nylig har læst en artikel, som redegør for, at man i Frankrig har gennemført en lovgivning om noget, man kalder gruppelandbrug, som har fået den klare effekt, at disse i dag 20.000 gruppe-landmænd i Frankrig har kunnet vise, at de har større produktivitet, end man har i de selvejede landbrug. Jeg synes, det ville være spændende, om vi under udvalgsarbejdet kunne bore mere i de erfaringer, man har gjort med forsøg i den retning, som vi skitse-